

חוש השמיעה: Train Your Ear to Hear What Must Be Heard**@ CBY פרשת תולדות, תשע"ז****(1) בראשית (תולדות) – פרק כו, פסוק ה**

יעקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתו מצותי חקותי ותורתתי:

(2) תרגום אונקלוס (שם)

חלף די קביל אברהם למימרי ונטר מטרת מימרי פקודי קימי ואוריתי:

(3) בראשית (תולדות) – פרק כז, פסוקים ה-יג

(ה) ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד להביא:

(ו) ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר:

(ז) הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים ואכלה ואברכה לפני יקוק לפני מותי:

(ח) ועתה בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אתך:

(ט) לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טבים ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב:

(י) והבאת לאביך ואכל בעבר אשר יברך לפני מותו:

(יא) ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שער ואנכי איש חלק:

(יב) אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה:

(יג) ותאמר לו אמו עלי קלתך בני אך שמע בקלי ולך קח לי:

(4) תרגום אונקלוס (שם)

(ח) וכען ברי קביל מני למא דאנא מפקדא יתך:

(יג) ואמרת ליה אמיה עלי אתאמר בנבואה דלא ייתון לוטיא עלך ברי ברם קביל מני ואיזיל סב לי:

(5) בראשית (תולדות) – פרק כח, פסוק ז

וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם:

(6) תרגום אונקלוס (שם)

(ז) וקביל יעקב מן אבוהי ומן אמיה ואזל לפדן דארם:

(7) לתורה ולמועדים – פרשת לך לך, אות ב (ר' שלמה יוסף זיון זצ"ל)

...אף על פי שהראייה תוקפה יותר משמיעה, ובהלכה אמרו "לא תהא שמיעה גדולה מראייה"

(ר"ה דף כה:), מכל מקום יש יתרון בשמיעה שאין בראייה, שמכסה דק מן הדק חוצץ בפני

העינים שלא יוכלו לראות, מה שאין כן בשמיעה...

(8) אור החיים הקדוש – פרשת תולדות, פרק כז, פסוק ה

ורבקה שמעת וגו'. פי' מודיע הכתוב כי רבקה נביאה היתה, ושומעת תמיד בדברי יצחק וגו'

הגם שלא ידבר בפניה והבן. ולזה אמר "ורבקה שמעת בדבר וגו'" ולא אמר "ותשמע רבקה

וגו'" ולא אמר "היתה שומעת וגו'". ואולי כי דבר אליו יצחק בלט ולזה האמין בבוא יעקב כי

הוא עשו כי באוזן עשו דבר, והגם כי עיני יצחק כבדו, עם כל זה הודיעו כי דברי סתר אליו.

ואולי כי לזה רמז הכתוב באומרו "ויקרא את עשו וגו' ויאמר אליו בני ויאמר הנני" פי' נתיחדו לדברים נכמסים:

(9) מסכת ראש השנה – פרק ג, משנה ג

שופר של ראש השנה של יעל, פשוט, ופיו מצופה זהב, ושתי חצוצרות מן הצדדין. שופר מאריך

וחצוצרות מקצרות שמצות היום בשופר:

Serving Hashem with All of Our Being: An In-Depth Exploration of Our Five Senses

(10) תפארת ישראל – שם, יכין אות טז (ע"פ גמרא דף כז.)
 מקצרות. בקולן, כדי שישמע לבסוף רק קול שופר, ואע"ג דבתחלה כשהתחילו לתקוע יחד תרי קלא לא משתמע, הכא דחביבא יהבו דעתייהו:

(11) ימות עולם – עובדות וסיפורי צדיקים, עמ' קסג (ר' יצחק מאמשינאווי זי"ע)
 אצל הרה"ק רבי אברהם מטשעכנאווי היה פעם בעל תוקע, ובשעת תקיעתו בשופר היה הרה"ק מרמז שאינו שומע. בדקו אחריו ומצאו שאינו כראוי...

(12) שפת אמת – פרשת לך לך, שנת תרל"ב
 רמב"ן הקשה שנאמר לך לך בלי שנזכר מקודם חיבתו. ובזה"ק נראה כי זה עצמו השבח ששמע זה המאמר לך לך שנאמר מהשי"ת לכל האנשים תמיד כמ"ש וי לאינון דשינתא בחוריהון ואע"ה שמע וקיבל. וממילא נקרא רק הדיבור אליו כי הלא לא נמצא מיוחד לשמוע רק הוא, אבל בודאי זה השבח בעצמו שהי' מוכן לקבל המאמר:

(13) מסכת תענית דף כא.
 אילפא ורבי יוחנן הוו גרסי באורייתא, דחיקא להו מילתא טובא, אמרי: ניקום וניזיל וניעבד עיסקא, ונקיים בנפשין "אָפּס פּי לא יְהִי בְּךָ אָבִיּוֹן" (דברים טו, ד). אזלו אותבי תותי גודא רעיעא. הוו קא כרכי ריפתא. אתו תרי מלאכי השרת, שמעיה רבי יוחנן דאמר חד לחבריה: נישדי עליהו האי גודא ונקטלינהו, שמניחין חיי עולם הבא ועוסקין בחיי שעה! אמר ליה אידך: שבקינהו, דאיכא בהו חד דקיימא ליה שעתא. רבי יוחנן שמע, אילפא לא שמע. אמר ליה רבי יוחנן לאילפא: שמע מר מידי? - אמר ליה: לא. אמר: מדשמעי אנא ואילפא לא שמע, שמע מינה לדידי קיימא לי שעתא. אמר ליה רבי יוחנן: איהדר ואוקי בנפשאי "פי לא יְחַדֵּל אָבִיּוֹן מִקְרֵב הָאָרֶץ" (דברים טו, יא). רבי יוחנן הדר, אלפא לא הדר.

(14) מאיר עיני הגולה – אות קפא (ר' יצחק מאיר מגור זי"ע)
 רבינו זצ"ל כאשר דיבר בשבחו של הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל הפליג לספר מעומק שכלו, ואמר כי היה מתפלל לראות עד כמה היה שקוע בכל חושיו והרגשותיו בתוה"ק, וסיפר כי לעת זקנתו כשהיה פעם האחרונה בווארשא היה כבר חוש השמיעה שלו כבד מאוד כמעט כחוש גמור, וכשהיו מדברים אליו היה הכרח לצעוק ממש לתוך אזנו, ובווארשא הכינו לו אכסניא באולם העשוי לצורך חתונות והחדר שישב בו הגאון היה גדול מאוד והיה מלא המון אנשים הבאים לקבל פניו, ואמר רבינו זצ"ל שראה בעצמו שכאשר דיברו איזה אנשים בקצה החדר בדברי תורה התעורר תיכף הגאון הנ"ל להתערב ולפלפל בדבריהם, אף כי אחרים לא שמעו כלל מה שמדברים והוא עם חרשות אזניו שמע כל הגה שיצא מפי איזה איש בדברי תורה, וזה היה מפאת התדבקות אמתית שלו בתורה, עכד"ק.

(15) שמות (יתרו) – פרק יח, פסוק א (ע"פ קול דודי דופק – אלול, "כח השמיעה"')
 וישמע יתרו כהן מדין, חתן משה, את כל אשר עשה אלקים למשה, ולישראל עמו, כי הוציא ד' את ישראל ממצרים.

(16) קול הנבואה – ההגיון העברי השמעי – חלק א, מאמר א, אות כ' (ר' דוד כהן זצ"ל, הנזיר)
 על כן האמת המוחלטת לישראל אינה נקנית לו בהסתכלות עליונה, אלא בשמיעה פנימית כמו שנאמר שמע ישראל ד' אלקינו ה' אחד.

(17) תהלים – פרק צה, פסוק ז
 פי הוא אלקינו ונאנחנו עם מרעיתו וצאן ידו, היום אם בקלו תשמעו.

¹ עמ' 100-101 (מאת ר' שלום מרדכי הכהן שבדרון זצ"ל)